

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2022/102 van 8 november 2022

over

tekst	ontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs en het besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 2021 over het geïntegreerde ondersteuningsaanbod gelijke onderwijskansen in het secundair onderwijs en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse regering, wat betreft studieaanbod, studietoelagen en projectsubsiëring contractuelen
roepnaam	(besluit wijziging besluit personeelsformatie gewoon basisonderwijs en ondersteuningsaanbod gelijke onderwijskansen en diverse besluiten)
datum	zoals meegedeeld op 11 oktober 2022

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand van 11 oktober 2022, ontvangen door de VTC op 11 oktober 2022;

Gelet op de behandeling op de zitting van 8 november 2022;

brengt op 8 november 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna “de adviesvrager”) verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna “VTC”) over een ontwerp van besluit *tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs en het besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 2021 over het geïntegreerde ondersteuningsaanbod gelijke onderwijskansen in het secundair onderwijs en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse regering, wat betreft studieaanbod, studietoelagen en projectsubsidieering contractuelen* (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp regelt de bewijslast van het voldoen aan de indicator “leerling met een zorgthuis”.
4. Binnen de regelgeving basisonderwijs en secundair onderwijs speelt het begrip ‘thuislozen’ een rol bij de berekening van de omkadering (‘tellen aan 1,5’ in het gewoon basisonderwijs en voor GOK in het gewoon secundair onderwijs) en het werkingsbudget (via buurt).
5. Het begrip thuisloos omvat (beknopt weergegeven) de jongeren die omwille van een jeugdhulpmaatregel niet thuis zijn (voorziening, pleegzorg) en niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NMBV).
6. Via OD (operationele doelstelling) 32 wordt dit begrip gewijzigd in ‘leerling met een zorgthuis’, omdat dit, zoals de memorie bij dat decreet beschrijft, een veel correctere omschrijving is die recht doet aan de warme omgeving die professionals in voorzieningen en pleegouders in hun gezin bieden.
7. Via OD (operationele doelstelling) 31 en OD (operationele doelstelling) 32 werd de juridisch niet meer accurate formulering (gebaseerd op decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand) juridisch-technisch geactualiseerd conform het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp. De doelgroep bleef dezelfde.
8. De betrokken agentschappen (Agodi, VAPH, Opgroeien en Fedasil) gaan voor de operationalisering van deze bewijslast de gegevens over de beoogde leerlingen uitwisselen (intern op niveau van de overheid). Het is dan niet langer noodzakelijk dat de bewijslast bij scholen en voorzieningen ligt. Door de geautomatiseerde gegevensdeling tussen overheidsdiensten wordt een aanzienlijke planlastvermindering gerealiseerd, wordt het aantal mogelijke fouten beperkt en worden de beoogde leerlingen correcter in beeld gebracht. Deze automatisatie zou voor het eerst impact hebben op de berekening van de omkadering voor schooljaar 2023-2024.
9. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens :

Artikel 1.

In artikel 6 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2012 en gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 15 maart 2019 en 3 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 5 wordt opgeheven;

2° in paragraaf 6 wordt punt 1° opgeheven;

3° in paragraaf 7 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Met toepassing van artikel 140, §1, 6°, van het decreet wordt de indicator leerlingen die een zorgthuis hebben als vermeld in artikel 140, §1, 6°, e), van het decreet, vastgesteld door AGODI op

basis van de data van het agentschap Opgroeien, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of Fedasil.”;

3° (moet zijn 4°) in paragraaf 7 worden tussen het eerste en het tweede lid drie leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien of het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, a), van het decreet, vastgesteld op basis van een bewijs van het gebruik van een jeugdhulpverleningsbeslissing, vermeld in artikel 3, 28°/1, a), van het decreet.

Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, b), van het decreet, vastgesteld op basis van een bewijs van plaatsing als vermeld in artikel 3, 28°/1, b), van het decreet.

Als er geen automatische data-uitwisseling met Fedasil plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, c), van het decreet, vastgesteld op basis van een document dat is afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school.”.

Het artikel luidt dan :

6 § 1. Met toepassing van artikel 133, § 2, van het decreet wordt het leerlingenkenmerk 2, vermeld in artikel 133, § 1, b), vastgesteld aan de hand van de gegevens over de selectieve participatietoeslag, van de bevoegde dienst van de Vlaamse overheid, als vermeld in artikel 28, § 2, en artikel 31, § 2, van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid op basis van de beschikbare gegevens op 28 februari van het voorgaande schooljaar.

§ 2. Met toepassing van artikel 133, § 2, van het decreet worden het leerlingenkenmerk 1, vermeld in artikel 133, § 1, a), van het decreet, en het leerlingenkenmerk 3, vermeld in artikel 133, § 1, c), van het decreet, vastgesteld op basis van de gegevens, verzameld via een verklaring op erewoord van de ouders of voogd van de leerling.

Bij de verzameling van de gegevens via de verklaring op erewoord wordt gebruikgemaakt van de vragen, vermeld in bijlage 1 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 2009 houdende de werkingsbudgetten in het basisonderwijs en de werkingsbudgetten in het secundair onderwijs.

De gegevens, verzameld voor leerlingenkenmerk 3, worden verwerkt op de wijze, vermeld in bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 2009 houdende de werkingsbudgetten in het basisonderwijs en de werkingsbudgetten in het secundair onderwijs.

Voor alle leerlingen die op de eerste schooldag van februari 2012 ingeschreven waren, zijn de gegevens over leerlingenkenmerk 1 en 3, die met het oog op de telling voor de berekening van het werkingsbudget verzameld zijn, van toepassing. Voor de leerlingen die nog niet ingeschreven waren, worden de gegevens over die kenmerken verzameld bij hun eerste inschrijving in een school, gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap.

Wijzigingen in de gegevens van leerlingenkenmerk 1 en 3 kunnen uitsluitend worden aanvaard als er een nieuwe verklaring op erewoord van de ouders of voogd van de leerling is.

De verklaringen op erewoord die gebruikt worden om de gegevens voor leerlingenkenmerk 1 en 3 te verzamelen, worden ten minste vijftien jaar bewaard door de school.

§ 3. Met toepassing van artikel 140, § 1, 6°, zevende lid, van het decreet is het verblijf op zich in een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning een voldoende bewijs.

§ 4. Met toepassing van artikel 140, § 1, 6°, zevende lid, van het decreet is het verblijf op zich in een

tehuis voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben, een voldoende bewijs.

§ 6. Met toepassing van artikel 140, § 1, 6°, zevende lid, van het decreet wordt de indicator « de ouders behoren tot de trekkende bevolking », vermeld in artikel 140, § 1, 6°, d), van het decreet, vastgesteld op basis van een van de volgende attesten :

2° een kopie van de aanvraag tot vermindering van het kostgeld voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben;

3° een kopie uit het handelsregister, waaruit blijkt dat beide ouders kermis- of circusexploitant of -artiest zijn;

4° een lidmaatschapskaart van de ouders van foorreiziger of kermisexploitant;

4° bis een attest, afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school, waaruit blijkt dat beide ouders tot de beroepsgroep behoren van de binnenschippers of kermis- of circusexploitanten of -artiesten;

5° een formulier dat ingevuld is door de VZW die door de Vlaamse Gemeenschap erkend erkend is of door een specifieke dienst of cell van een stad of gemeente, waaruit blijkt dat de ouders tot de Roma of andere trekkende bevolking met een nomadische cultuur behoren (o.a. Rom, Voyageurs, Manoesj);

6° een document, opgesteld door een officiële instantie van het land van herkomst, waaruit blijkt dat de persoon Roma is. Bij documenten die opgesteld zijn in een andere taal dan het Nederlands, Frans, Engels of Duits, kan een Nederlandse vertaling gevraagd worden, opgesteld door een Belgische beëdigde vertaler;

7° gedurende de periode dat de asielprocedure loopt, een document dat bij de asielaanvraag gevoegd is, waarin verklaard wordt dat de aanvrager Roma is;

8° een verklaring van een asielcentrum dat de persoon bekendstaat als Roma;

9° een verklaring van de burgemeester dat het vermelde adres een terrein is dat specifiek bedoeld is voor de trekkende bevolking met een nomadische cultuur (o.a. Rom, Voyageurs, Manoesj).

De attesten die gebruikt worden om de gegevens te verzamelen, worden ten minste vijftien jaar bewaard door de school.

§ 7. Met toepassing van artikel 140, §1, 6°, van het decreet wordt de indicator leerlingen die een zorgthuis hebben als vermeld in artikel 140, §1, 6°, e), van het decreet, vastgesteld door AGODI op basis van de data van het agentschap Opgroeien, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of Fedasil.

Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien of het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, a), van het decreet, vastgesteld op basis van een bewijs van het gebruik van een jeugdhulpverleningsbeslissing, vermeld in artikel 3, 28°/1, a), van het decreet.

Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, b), van het decreet, vastgesteld op basis van een bewijs van plaatsing als vermeld in artikel 3, 28°/1, b), van het decreet.

Als er geen automatische data-uitwisseling met Fedasil plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 28°/1, c), van het decreet, vastgesteld op basis van een document dat is afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school.

De verklaringen op erewoord die gebruikt worden om de gegevens te verzamelen, worden ten minste vijftien jaar bewaard door de school.

Artikel 2.

In artikel 2, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 over het geïntegreerde ondersteuningsaanbod gelijke onderwijskansen in het secundair onderwijs en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering, wat betreft studieaanbod, studietoelagen en projectsubsidieëring contractuelen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:

“2° de indicator leerlingen die een zorgthuis hebben als vermeld in artikel 3, 17°/2/1, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wordt vastgesteld door AGODI op basis van de databanken van het agentschap Opgroeien, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of Fedasil. Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien of het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, a), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een bewijs van het gebruik van een jeugdhulpverleningsbeslissing, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, a), van de voormelde codex. Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, b), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een bewijs van plaatsing als vermeld in artikel 3, 17°/2/1, b), van de voormelde codex. Als er geen automatische data-uitwisseling met Fedasil plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, c), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een document dat is afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school;”.

2° punt 3°, a), 1) wordt opgeheven;

3° in punt 3°, b), 1) worden de woorden “een attest van gezinssamenstelling of” opgeheven.

Het artikel luidt dan :

Art. 2 § 1. De scholen die, naargelang van het geval, beantwoorden aan de voorwaarde van artikel 226, eerste lid, 1°, of artikel 234, eerste lid, 1°, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, melden vóór 1 maart van het voorafgaande schooljaar aan AGODI hoeveel regelmatige leerlingen, die ingeschreven zijn op de eerste lesdag van februari van het voormelde schooljaar, beantwoorden aan een of meer van de volgende gelijkheidsindicatoren:

1° het gezin ontvangt een of meer selectieve participatietoelagen leerling als vermeld in artikel 3, § 1, 38°, van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, vastgesteld op basis van de toestand vóór 15 juni van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het schooljaar start waarvoor de middelen worden toegekend. AGODI stelt dit vast op basis van de databanken van het Agentschap Opgroeien;

2° de indicator leerlingen die een zorgthuis hebben als vermeld in artikel 3, 17°/2/1, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wordt vastgesteld door AGODI op basis van de databanken van het agentschap Opgroeien, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap of Fedasil. Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien of het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, a), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een bewijs van het gebruik van een jeugdhulpverleningsbeslissing, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, a), van de voormelde codex. Als er geen automatische data-uitwisseling met het agentschap Opgroeien plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, b), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een bewijs van plaatsing als vermeld in artikel 3, 17°/2/1, b), van de voormelde codex. Als er geen automatische data-uitwisseling met Fedasil plaatsvindt, wordt het voldoen aan de voormelde indicator leerlingen die een zorgthuis hebben, voor de leerlingen, vermeld in artikel 3, 17°/2/1, c), van de voormelde codex, vastgesteld op basis van een document dat is afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school;

3° de ouders behoren tot de trekkende bevolking. Het voormelde wordt vastgesteld op basis van een van de volgende attesten waarover de ouders beschikken:

a) binnenschipper:

- 2) een kopie van de aanvraag tot vermindering van het kostgeld voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben;
- 3) een attest, afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school, waaruit blijkt dat beide ouders tot de beroepsgroep behoren van de binnenschippers;
- b) kermis- en circusexploitanten en -artiesten:
- 1) een kopie uit het handelsregister waaruit blijkt dat beide ouders kermis- of circusexploitanten of -artiesten zijn;
- 2) een lidkaart van kermisreiziger of -exploitant;
- 3) een kopie van de aanvraag tot vermindering van het kostgeld voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben;
- 4) een attest, afgeleverd door een instantie die onafhankelijk is van de school, waaruit blijkt dat beide ouders tot de beroepsgroep behoren van de kermis- en circusexploitanten en -artiesten;
- c) Romzigeuners, Manoeszigeuners, Voyageurs en andere personen met een nomadische cultuur:
- 1) een verklaring van de burgemeester dat het adres een terrein is dat specifiek bedoeld is voor de trekkende bevolking (Rom, Voyageur, Manoesz);
- 2) een attest van woonwagenbewoner dat is ingevuld en ondertekend door een vzw die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is, of door een specifieke dienst of cel binnen een stad of gemeente;
- d) Romazigeuners:
- 1) een document dat is opgesteld door een officiële instantie in België of het land van herkomst of door een vzw die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is, waaruit blijkt dat de voormelde persoon Roma is. Bij documenten die opgesteld zijn in een andere taal dan het Nederlands, Frans, Engels of Duits, kan een Nederlandse vertaling gevraagd worden die opgesteld is door een Belgische beëdigde vertaler;
- 2) gedurende de periode dat de asielprocedure loopt, een document dat bij de asielaanvraag gevoegd is, waarin verklaard wordt dat de aanvrager Roma is;
- 3) een verklaring van een asielcentrum dat de voormelde persoon bekendstaat als Romazigeuner;
- 4° de moeder is niet in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een studiebewijs dat daarmee gelijkwaardig is;
- 5° de taal die de leerling in het gezin spreekt, is niet het Nederlands, als bedoeld in artikel 225, § 1, 5°, en artikel 233, § 1, 5°, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

10. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
- leerlingen in het gewoon basisonderwijs;
 - leerlingen in het secundair onderwijs;
 - hun ouders;
- en dat het minstens de volgende gegevens lijkt te betreffen :
- identificatie- en contactgegevens;
 - studiegegevens;
 - verblijfsgegevens;
 - beroepsgegevens;
 - talenkennis.
11. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

12. De wettelijke basis is volgens het Ontwerp :

- het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, artikel 140, §1, 6° :

Artikel 140

*§ 1. Bij het tellen van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs gelden de volgende regels :
(...)*

*6° in afwijking van punt 5° wordt, voor de berekening van de lestijden volgens de schalen, zoals bepaald in artikel 132, en voor de berekening van de aanvullende lestijden voor elke erkende godsdienst en voor de niet-confessionele zedenleer of voor cultuurbeschouwing, zoals bepaald in artikel 138, § 1, 1°, de coëfficiënt 1,5 toegepast op de leerlingen :
(...)*

- de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, artikel 3, 43°/2

Artikel 3

*Voor de toepassing van de bepalingen opgenomen in de codificatie betreffende het secundair onderwijs worden de volgende begrippen gebruikt :
(...)*

*43°/2 thuisloze: een leerling die tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen is door een gezin of persoon, een voorziening of een sociale dienst, bedoeld in het decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand, met uitzondering van de internaten die gefinancierd of gesubsidieerd worden door het Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap of een leerling die een niet-begeleide minderjarige vreemdeling is als vermeld in artikel 479 van de Programmawet I van 24 december 2002;
(...)*

13. De VTC beveelt aan om dit grondig na te kijken aangezien deze in de aanhef van het Ontwerp aangehaalde bepalingen geen delegatie geven aan de Vlaamse regering. Bovendien vormt een definitie geen normatieve bepaling waar men zich op kan baseren.
14. Het decreet basisonderwijs en de Codex secundair onderwijs bevatten geen relevante bepalingen inzake de bescherming van persoonsgegevens.
15. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
16. Het Ontwerp of de nota aan de Vlaamse Regering vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC gaat er van uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond “taak van algemeen belang”, waar het dossierbeheer betreft in verband met onder meer personeel, ondersteuning van en subsidies aan scholen. Ze beveelt aan om deze rechtvaardigingsgrond toe te voegen aan het Ontwerp, minstens aan de nota aan de Vlaamse regering.
17. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke

¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

bepaling moeten de essentiële elementen² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³

18. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁴, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
19. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
20. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
21. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁵.

² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁴ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen,"

⁵ bv. GWH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GWH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2.

3. Doelbinding

22. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
23. Het volgende doeleinde kan uit het Ontwerp afgeleid worden: de gegevens worden uitgewisseld voor de operationalisering van de bewijslast van het voldoen aan de indicator “leerling met een zorgthuis”.
24. Het doeleinde is dan ook welbepaald en transparant. Verder is het doeleinde dat wordt nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
25. De VTC is van oordeel dat het doeleinde welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is.

4. Verantwoordelijkheid

26. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
27. Het Ontwerp bevat geen specifieke en expliciete bepalingen. Het is nochtans van belang dat de betrokkenen perfect weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. Dit wordt dus bij voorkeur in de decreten opgenomen. De VTC beveelt aan om de verwerkingsverantwoordelijke op te nemen in het Ontwerp in afwachting van een aanpassing van de decreten.
28. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁶ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
29. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁷ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.
30. De VTC verwijst in dit kader naar de punten :

3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5];

⁶ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁷ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

8) wanneer er op grote schaal gegevens van personen met een migratie-achtergrond of van leden van etnisch-culturele minderheden ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. MINDERHEDEN [criterium 5 en 7];

31. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht⁸.

5. Minimale gegevensverwerking

32. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

33. De **categorieën betrokkenen** zijn :

- leerlingen in het gewoon basisonderwijs;
- leerlingen in het secundair onderwijs;
- hun ouders;

en de **categorieën gegevens** zijn :

- identificatie- en contactgegevens: formulier waaruit blijkt dat de ouders tot de Roma of andere trekkende bevolking met nomadische cultuur behoren; document dat de persoon Roma is;
- studiegegevens: moeder heeft geen diploma secundair onderwijs, studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad van het beroepsonderwijs of gelijkwaardig;
- verblijfsgegevens: verblijf in een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning; verblijf in een tehuis voor kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben; verklaring dat een terrein specifiek bedoeld is voor de trekkende bevolking met een nomadische cultuur;
- beroepsgegevens: kopie handelsregister van de ouders; lidmaatschapskaart van foorreiziger of kermisexploitant; attest dat ouders behoren tot binnenschippers of kermis- of circusexploitanten of – artiesten;
- talenkennis: taal die de leerling spreekt, is niet Nederlands.

34. De VTC is van oordeel dat er voldaan wordt aan het principe van minimale gegevensverwerking.

35. Wat de ontvangers betreft: het AGODI.

36. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens, met name aan het AGODI door het agentschap Opgroeien, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en Fedasil. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

37. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.

38. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

⁸ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

39. Wat de **bewaartermijn** betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.
40. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid

41. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
42. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

43. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
44. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 43, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

45. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
46. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens gevoelige gegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
47. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

48. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹⁰ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹¹ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichhouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹².
49. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹³.

III. BESLUIT

50. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de wettelijke basis grondig nakijken in verband met de delegatie aan de Vlaamse regering (luik 2);
 - de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp, minstens aan de nota aan de Vlaamse regering (luik 2);
 - de verwerkingsverantwoordelijke aanduiden in het Ontwerp, in afwachting van een aanpassing van de decreten, met name het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 (luik 4);
 - een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
 - een bewaartermijn opnemen in het Ontwerp, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijn te bepalen (luik 5);
 - de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
 - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2022-11-09 17:07:17 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

⁹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹⁰ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0
(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹¹ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹² *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹³ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>